

OOTEGHEM, Herman van, architect en nationalistisch organisator (Gent 3 augustus 1899 - St.-Gillis Brussel 15 mei 1962).

Hij volgde de opleiding tot architect aan het St.-Lucas-instituut te Gent, waarna hij een stage deed in Brugge. Hij vestigde zich te Gent en huwde er Gaby Guenter (1899-1960), die bekendheid verwierf in de toneelwereld als stichtster van de Gezellen van het Gravensteen en door haar regiearbeid. Van Ooteghem was leraar aan de Academie van Deinze en heeft naam gemaakt als modern architect, zodat een der voornaamste Belgische bank-

instellingen hem opdrachten wilde geven. Daarvoor zou hij zijn politieke activiteiten moeten staken, wat hij weigerde. Deze dateren van na de Eerste Wereldoorlog, gedurende welke hij nog als student door de Duitsers gearresteerd werd wegens het verspreiden van foto's van koning Albert. Maar al gauw werd hij een overtuigd lid van de Frontpartij, mede onder invloed van Boudewijn Maes en Victor Leemans. Als lid van de Club Borluut, die half artistiek, half politiek was, werd hij niet alleen bevriend met kunstenaars, zoals Albert Servaes en Staf Bruggen, maar ook met Gentse nationalistenvan Ooteghem werd op het gebied van organisatie een der vertrouwde medewerkers van Staf de Clercq. Met Jan van Hoogten had hij een aandeel in de oprichting van de Vlaamsche Jonge Wachten en in 1930 werd hij gouwsecretaris van het Algemeen Vlaamsch Nationaal Jeugdverbond (AVNJ) en de Vlaamsche Militie. Na de stormloop van het jaar 1930 te Diksmuide kreeg het IJzerbedevaartcomité toestemming de ordedienst zelf te verzorgen. Die vertrouwde ze toe aan Ganda, de Vlaamsche Wachten, het Vlaamsch Verweer en de Vlaamsche Militie. Van het stadhuis van Diksmuide leidde Van Ooteghem de activiteiten. In oktober 1933 vertrouwde Staf de Clercq aan Van Ooteghem de leiding van de Werfbrigade en de Grijs Brigade (later Dietsche Militie) toe. Hij kreeg ook de organisatie te verzorgen van de verkiezingscampagne van Hendrik Elias in 1932, die met succes werd bekroond. Van 1933 af werd hem de organisatie opgedragen van de landdagen te Kester. Na de oprichting van het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) heeft Van Ooteghem op inspiratie van Reimond Tollenaere het Delta-teken ontworpen. In 1938, midden in de actie door Grammens, organiseerde hij in opdracht van De Clercq met de Grijs Brigade een mars naar Edingen, waar hij in een vechtpartij met de burgemeester verwickeld raakte, gevolgd door arrestatie en veroordeling. Dit zou Van Dieren gelegenheid geven tot een interpellatie in het parlement. Nog enkele malen werd Van Ooteghem gearresteerd, zo o.a. na een verboden huldiging van prof. Frans Daels. Het gevangenis-regime bezorgde hem een maagkwaal.

In de mobilisatietijd was Van Ooteghem als een der vertrouwde medewerkers van Staf de Clercq betrokken bij de Militaire Organisatie. Tijdens de oorlog was hij afdelingsleider Gent van het VNV. Toen Van de Sompele schepen van Openbare Werken werd en enkele VNV-leden hiertegen protesteerden, sloot Van Ooteghem hen uit wegens tuchteloosheid. Op verzoek van De Clercq en om te voorkomen dat het zou gebeuren door de De-Vlag, nam Van Ooteghem contact op met de Abwehr. Dit zou hem later zwaar aangerekend worden.

In september 1944 vluchtte Van Ooteghem naar Duitsland. In 1945 werd hij er door Fransen gearresteerd, maar weer vrij gelaten. Hij deed dienst als tolk, kwam terug in België en werd gearresteerd, terwijl hij op weg was om zich bij de Staatsveiligheid te melden. Het eerste vonnis, levenslang, werd in beroep verzwaard tot de doodstraf.

Hij kreeg gratie, maar dat betekende nog geen vrijlating. Deze werd geremd door de herrie om de vrijlating van Emiel van Coppenolle, zodat Van Ooteghem na 17 jaar verblijf in de cel en

niettegenstaande pauselijke tussenkomst in de gevangenis is gestorven.

Als Vlaming was Van Ooteghem een overtuigd Groot-Nederlander : met de Grijsze Brigade organiseerde hij fietsvakanties in Noord-Nederland, hield kampdagen met het Zwarte Front van Arnold Meijer in Oisterwijk, bezocht uitgeweken activisten : Rob van Genechten en Piet van Rossum.

LITERATUUR : H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914 / 1939*, II-IV (1969); - J. Gerard-Libois en J. Gotovitch, *L'An 40* (1971); - J. van Dingenen, *Staf De Clercq en de M.O.*, in *Broederband*, jg. 8, nr. 11-12 (1972, p. 19-63).

AMANDUS DUMON